
POLITISK PLATTFORM

Norges Bygdeungdomslag

Vedtatt 16.07.2024

Innhold

Innledning.....	3
NBUs formål.....	3
Arbeids- og næringspolitikk	4
Helse.....	5
Skolehelsetjeneste	5
Helsestasjon for ungdom	5
Helseberedskap	5
Psykisk helse.....	6
Klima	7
Distrikt.....	7
Gjenvinning.....	7
Forbruk.....	7
Energi	7
Landbruk og matsystem.....	8
Jordbruk	8
Matsystemer	8
Skogbruk.....	9
Sjømatnæringen.....	10
Lokalsamfunn	11
Beredskap	11
Kultur- og fritidstilbud.....	11
Kommunale og fylkeskommunale tilbud	11
Ungdomsmedvirkning.....	11
Samferdsel og infrastruktur	13
Samferdsel	13
Infrastruktur.....	13
Utdanning	14
Grunnskoler	14
Videregående opplæring.....	14
Høyere utdanninger	15
Diskriminering	16

Innledning

NBUs formål

Norges Bygdeungdomslag (NBU) har til formål å samle all ungdom som er interessert i bygdesamfunnet i den hensikt å ivareta og fremme bygdenes og ungdommens interesser. NBU vil i sitt arbeid sikre og utvikle bygdenes næringsgrunnlag og bosetting. NBU bygger sitt arbeid på kristen grunn og vil aktivt motarbeide nød og urett. NBU arbeider for kulturell opplysning og utvikling.

Norges Bygdeungdomslag skal være en stemme i saker som angår ungdom og bygder over hele landet. NBU ser sammenheng mellom aktivitet og politikk, mellom natur og næring, og mellom engasjement og handling. NBU skaper derfor gjennom sitt arbeid engasjert ungdom som gir liv til bygdene. NBU ser verdien av spredt bosetting. Folk må bo der hvor de grønne ressursene vi skal leve av finnes.

Norges Bygdeungdomslags politiske plattform sier noe om hva vi ønsker med samfunnet, hvordan vi mener ressursene skal fordeles, og hvilke tiltak vi ser sikrer bygdenes og ungdommens interesser på best vis. Vi bygger vår politikk på nærheten til primærnæringene, og nærheten til lokalsamfunnet. Vi ser det som en viktig verdi at folk bor der verdiene skapes, og ser det som en av statens primær oppgaver å legge til rette for at det er mulig.

Arbeids- og næringspolitikk

NBU mener at ungdom selv skal kunne velge hvor de vil bo, studere og arbeide. Arbeid er en av de mest avgjørende faktorene for hvor folk bosetter seg, og det er et grunnlag for levende og aktive bygdesamfunn. Både private og offentlige aktører må støtte opp og bidra til at det finnes et variert næringsliv på bygda.

NBU krever

- Opprettholdelse av differensiert arbeidsgiveravgift. Lavere arbeidsgiveravgift i distriktene er et viktig politisk virkemiddel for å kunne sikre næringslivet og gjøre kommunal sektor attraktivt. Det er også viktig med forutsigbare rammebetingelser.
- At det legges til rette for næringsutvikling i distriktene, både gjennom lokale og nasjonale tiltak.
- At både lokale, regionale og statlige myndigheter jobber aktivt for å sikre økt næringsutvikling og økt sysselsetting i distriktene.
- At Norge fortsatt skal stå utenfor den Europeiske Union.
- At Norge i større grad skal bruke reservasjonsretten i Det Europeiske Økonomiske Samarbeidsområdet (EØS)-avtalen når nye direktiv og forordninger utfordrer norsk arbeids- og næringsliv.
- At det utredes alternativ til dagens EØS-avtale.
- At nye, statlige arbeidsplasser som hovedregel plasseres utenfor de største byene.
- Sikre og videreutvikle Merkur-programmet - et program for å sikre tilgang til dagligvare og tjenester i distrikts Norge.

Helse

Et godt landsdekkende helsetilbud er nødvendig for at en skal bli værende eller flytte tilbake til bygda. Skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom er viktige lavterskeltilbud for unge som trenger noen å snakke med. Ifølge Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) er det en stadig økning i bruken av helsetjenester blant unge, herunder psykisk helse. For NBU er det viktig at disse tilbudene opprettholdes og utbedres.

Skolehelsetjeneste

NBU krever

- En helsesykepleier som er tilgjengelig på alle skoler flere dager i uka.
- At helsesykepleiere/miljøterapeuter er til stede i elevenes skolehverdag, både i skolegård og klasserom.
- At helsesykepleiere får økt kompetanse i å snakke med barn og unge.
- At midler til skolehelsetjenesten øremerkes i statsbudsjettet.
- En modernisert skolehelsetjeneste som møter ungdom på digitale plattformer.
- Tilrettelegging for at flere miljøterapeuter og skolepsykologer arbeider på skolene.
- At det tilrettelegges for at alle elever skal ha minimum en time fysisk aktivitet i løpet av dagen.

Helsestasjon for ungdom

NBU krever

- Helsestasjon for ungdom i alle kommuner.
- At åpningstidene skal være tilpasset unge.
- At helsestasjoner for ungdom forblir et gratis- og lavterskeltilbud.
- At helsestasjon for ungdom skal ha god kunnskap om psykisk helse.

Helseberedskap

NBU krever

- At alle skal ha tilgang til sykehus, helsehus og andre medisinske sentre i distriktet.
- Forbedret og økt svangerskaps- og fødeoppfølging for alle kvinner, samt en funksjonell fødetjeneste til alle som bor mer enn én time fra fødeinstitusjon.
- Fastlegeordninger med god nok kapasitet uansett hvor man bor.
- En statlig satsing på fastlegeordningen med mål om full fastlegedekning i hele landet.
- At ventetiden er kort mellom konsultasjon, videre undersøkelser og behandling ved sykehus.
- Opprettholdelse og videreutvikling av digitale hjelpetjenester.

Psykisk helse

NBU krever

- Styrking av akuttpsykiatrien, slik at det er umiddelbar hjelp å få uansett hvor og når.
  - Et økt fokus på psykisk helse i alle ledd. Det må jobbes aktivt med forebygging av psykisk uhelse.
  - Et særlig fokus på psykisk helse i utsatte næringer.
  - At det legges til rette for økt fokus på psykisk helse i undervisning.
  - At tiltak for nettverksbygging og å bedre bønders psykiske helse vektlegges.
-

Klima

NBU ønsker en helhetlig klimapolitikk basert på norske tall som en del av alle politiske områder. Klima og miljø er et politisk område som i stor grad vil påvirke vår fremtid. Veien mot et nullutslippssamfunn krever lokalt tilpassede løsninger, og senket forbruk. Klimapolitikk kan ikke være ensbetydende med urbanisering. NBU støtter Landbrukets klimaplan og mener den er et viktig verktøy på vei mot lavere klimagassutslipp og økt karbonopptak i jorda.

Distrikt

NBU krever

- At det skal være enklere og mer økonomisk å velge lokale og miljøvennlige alternativ.
- Kutt i avgifter på miljøforbedrende tiltak.

Gjenvinning

NBU krever

- At det skal være gjenvinningsstasjoner i alle distrikt.
- Økt kunnskap om gjenvinning og hva som skjer med avfallet.
- Søppelsorteringssystem i alle kommuner.
- Bedre gjenvinningsordninger med lavere avgift for søppelsortering.
- Utredning av panteordning på flere produkter.

Forbruk

NBU krever

- At det bør lønne seg å reparere fremfor å kjøpe nytt.
- At forbruker gjøres bevisst på hvordan forbruket påvirker klima.
- At det skal lønne seg å produsere produkter med lang levetid.

Energi

NBU krever

- Økt stimulering til bruk av fornybar energi.
- At det lønner seg å velge energieffektive løsninger.
- Utvikling av klimavennlig teknologi og bruk av restprodukter som energikilde.
- Stopp i utdeling av nye oljelisenser.
- Økt offentlig satsing på avansert biodrivstoff.
- Tilrettelegging for bruk av, og videre forskning på, metoder for binding av karbon i jorda.
- At atomkraftverk blir vurdert som et reelt og fremtidsrettet alternativ også opp mot andre energikilder.

Landbruk og matsystem

Bygdelivet i Norge har vært, og er fortsatt, tett knyttet til landbruket. Bruk av naturressurser i skog, jord og vann er svært viktig i historien om Norge. NBU mener at landbruk er grunnleggende for bosetting på bygda. Landbruket bidrar med svært mange viktige arbeidsplasser. Det er derfor viktig å opprettholde et landbruk i hele landet. NBU ønsker et landbruk som forvalter ressursene på en bærekraftig måte. Et bærekraftig landbruk er et viktig bidrag til økt selvforsyning og matsikkerhet.

Jordbruk

NBU krever

- At landbrukets bruk av naturressurser er bærekraftig, for å ivareta økosystemene, i henhold til landbrukets klimaplan.
- God dyrevelferd i all norsk matproduksjon.
- At det norske eiendomsregelverket, herunder odels- og konsesjonsloven bevares for å sikre familiejordbruket. Bo- og driveplikt er viktig for spredt bosetting.
- At investeringsmidler i jordbruket særlig prioriterer små og mellomstore bruk.
- At politisk styrte endringer i driftsform skal kompenseres.
- En nullvisjon for nedbygging av matjord. Ved all nedbygging må det stilles krav til flytting og/eller nydyrking.
- Utredelse, og på sikt iverksettelse, av et kompetansekrav for landbruket, samt en styrket rekruttering til landbruksutdanninger.
- En sikker forvaltning av norske rovdyrstammer som ivaretar hensynet til landbruk og miljøforvaltning. Skadedyr må tas ut, og tap av dyr på beite må erstattes.
- En regulering av genteknologi som ivaretar mulighetene for matproduksjon samtidig som man forbeholder seg retten til å reservere seg mot uønskede konsekvenser av teknologien.
- Tilrettelegging for økologisk produksjon i henhold til etterspørselen i markedet.
- At det skal være forutsigbart, både prismessig og politisk, å drive jordbruk.
- En sterk avløserordning for bønder som blir rammet av akutt sykdom

Matsystemer

NBU krever:

- Opprettholdelse og videreutvikling av norsk matproduksjon for å sikre matsikkerhet, arbeidsplasser og levende bygder.
- At bruk av norske ressurser sikres gjennom opprettholdelse av et sterkt importvern.
- En styrking av importvernet på prisutsatte varer.
- Støtte til lokal matproduksjon, også som et klimatiltak.
- At bondens posisjon i verdikjeden for mat styrkes og maktfordeling må forbedres
- At Norge alltid skal bruke tilgjengelige norske råvarer på statlige institusjoner.
- En folkeopplysning rundt matsystemet.

Skogbruk

NBU krever

- At norsk skog- og treindustri spiller en viktig rolle i framtidens grønne næringsliv og landbruk.
- Økt stimulering til planting og pleie av skog.
- Økt tilskudd til bruk av trevirke i bygg og infrastruktur.
- Aktiv, bærekraftig forvaltning av skogen.
- En mentorordning ved overtagelse av skogbrukseiendom.
- At norsk tømmer i størst mulig grad foredles i Norge.
- At norsk skogbruk skal følge de nyeste reviderte miljøstandardene PEFC og FSC.
- At rekrutteringen til skogbruksutdanning økes.
- Ivaretagelse av biologisk viktige områder, og truede arter.
- Redusert nedbygging av skogbruksområder, såfremt andre alternativer er mulig.
- Forutsigbarhet i rammevilkårene til skogbruksnæringen.

Sjømatnæringen

Norge er et langstrakt land rikt på naturressurser. Gjennom historien har fiskeressursene vi har langs kysten vært viktig for landets selvforsyning. For at de neste generasjonene skal dra nytte av de samme ressursene må ressursene i havet beskyttes forsvarlig og bærekraftig. De siste tiårene har imidlertid de som høster av ressursene blitt satt under et sterkt økonomiske press, mens toppen av næringskjeden tar en stadig større del av utbyttet. Skal sjømatnæringen ha en bærekraftig utvikling må ressursene komme folket til gode gjennom lokal verdiskaping og levende bygder.

En forutsetning for en sunn sjømatnæring er tilgangen på kompetent ung arbeidskraft. I dag ser en imidlertid at kostnaden for å kjøpe båt og for å etablere seg på kvotemarkedet er så stor at unge i mindre og mindre grad har mulighet til å etablere seg med egne båter.

NBU krever

- At kvotesystemet sikrer ansvarlig forvaltning av fiskeriressursen
- At sjømatnæringen innrettes slik at verdiskaping, arbeidsplasser og bosetting langs kysten kan opprettholdes.
- Det arbeides for at fiskeri- og havbruksnæringen har en bærekraftig utvikling i klima- og miljøperspektiv.
- Havbruksnæringa reguleres slik at aktiviteten ikke går ut over andre bestander.
- At fiskerinæringen innrettes slik at unge har mulighet til å etablere seg med egen båt og kvote.
- Oppdrettsnæringen plasseres slik at den ikke går ut over andre fiskeri- eller miljøinteresser.
- At det opprettholdes et handelssamarbeid med Europa og verden ellers som er i sjømatens interesser uten å gå utover tollvernet til norske landbruksvarer.
- At landbaserte oppdrettsanlegg må følge en strengt regulert miljølov, som ivaretar andre miljøinteresser.
- At alt avfall etter sjømatnæringen sikres på forsvarlig vis.
- Oppdrettsnæringen skal redusere dødeligheten til 1%. Dette skal oppnås ved å sikre god dyrevelferd i samarbeid med næringen og ansvarlige myndigheter.

Lokalsamfunn

Det er her vi vokser opp, starter utdanningen og formes som mennesker. I dag trues små lokalsamfunn av sentralisering. Både myndighetene og innbyggerne må sørge for at tilflyttere inkluderes i lokalsamfunnet. NBU ser viktigheten av lokalsamfunn, og mener at det er essensielt for mangfold i samfunnet.

Beredskap

NBU krever

- At alle innbyggere skal ha nærhet til nødetater, herunder politi, brannvesen og akuttmedisinske tjenester.
- Forsvarlig utrykningstid for nødetatene uavhengig av bosted.
- At det tas hensyn til avstand mellom hjem og hjelp i utbedring av beredskapsplaner.
- At lokalsamfunn aktivt informeres om, og øver på beredskapsplaner, i tråd med klimaendringer og andre trusler.
- Utvikling og innføring av beredskapstiltak for å forebygge brann, ulykker og sykdom i landbrukssektoren.
- At selvforsyningsgraden økes som en del av landets beredskap.
- Innføring av lagerstrategi for opprettelse av kornlager for så- og matkorn.

Kultur- og fritidstilbud

NBU krever

- Gode rammevilkår for frivillige organisasjoner.
- Gratis utlån av offentlige lokaler til frivillige organisasjoner.
- Gode tilgjengelige utlånsordninger for utstyr.
- Støtte til etablering av flere møteplasser for unge i distriktene.
- Et godt og rimelig kulturskoletilbud til barn og ungdom i hele landet.

Kommunale og fylkeskommunale tilbud

NBU mener at krever

- At endringer i fylkes- og kommunestruktur bare skal skje i samråd med lokalbefolkningen.
- At kommuner må sikres en sterk og fleksibel økonomi som gjør det mulig å opprettholde et sterkt tjenestetilbud i lokalsamfunn.
- At kommunale institusjoner og tilbud opprettholdes som et attraktivt bosettingsgrunnlag i distrikts-Norge.

Ungdomsmedvirkning

NBU krever

- At ungdom skal ha mulighet til å påvirke lokalsamfunnet.

- Involvering av ungdom i avgjørelser/vedtak som vil ha betydning for lokalsamfunnet i et langtidsperspektiv.
  - At alle skoler skal ha elevråd og andre utvalg der unge kan ytre sine meninger og inkluderes i arbeid som gjelder dem.
  - Godkjenning av politisk og organisatorisk fravær. Fraværgrensa må ikke hindre elevers mulighet til å engasjere seg.
  - At alle kommuner skal ha et ungdomsråd.
  - At alle landets ungdomsråd skal ha forslagsrett og talerett.
  - At stemmerettsalderen senkes til 16 år.
  - En satsing på økt valgdeltakelse blant unge velgere.
-

Samferdsel og infrastruktur

I et land med store avstander er det nødvendig med et gode bindeledd mellom distriktene og byene. Det er derfor viktig at vi får en helhetlig utvikling av landets infrastruktur og samferdsel.

Samferdsel

NBU krever

- At kollektivtilbudet i distriktene må forbedres.
- En fylkeskommunal ordning i hele Norge, som sikrer ungdom mellom 16 og 23 år trygg reise i helgene tilsvarende «Trygt hjem-ordningen».
- At Uber eller andre private ordninger som konkurranseutsetter taxinæringen ikke skal være i Norge.
- At det må bli billigere for alle å benytte seg av kollektivtransport, særlig på miljøvennlige kollektivløsninger.
- At det må være ungdomsrabatt på samtlige tjenester, som bør gjelde alle under 23 år.
- At lærlinger må få studentrabatt.
- Utbygging og utbedring av gang- og sykkelveier i distriktene.
- At all trafikk skal bli mer miljøvennlig og at det tilrettelegges for klimavennlig transport i distriktene.
- Økt antall pendlerparkeringer i knutepunkt for å oppfordre til bruk av kollektivtransport.
- Større utbygging av jernbanenettverket i Norge og flere avganger mellom distrikt og bynære områder.

Infrastruktur

NBU krever

- Tilgang på velutviklet høyhastighets bredbånd og telefondekning for alle innbyggere.
- Kollektivtjenester på fornybare ressurser.
- At veinettet må vedlikeholdes og utbedres for å sikre trygg ferdsel i trafikken.

Utdanning

NBU ønsker at barn og unge skal ha mulighet for å gå på skole i sitt nærmiljø. Det må finnes utdanningsmuligheter i hele landet. NBU ser på skolen som en viktig faktor for å opprettholde levende bygder.

Grunnskoler

NBU krever

- Et godt læringsutbytte og psykososialt miljø for alle elever.
- Skoler i nærmiljøet, som en viktig del av levende bygder.
- Flere fagkompetente lærere på skolene.
- Tilrettelegging for videreutdanning av lærere for å sikre distriktskolen.
- Bedre tilrettelegging for alternative opplæringsarenaer.
- At mer av det teoretiske pensumet blir gjennomført med praktisk tilnærming utendørs med fysisk aktivitet.
- Miljøterapeuter på alle skoler.
- At normen om lærertetthet gjøres om fra norm til krav og at dette følges opp i skolen.
- Alle elever i grunnskolen skal ha krav på organisert aktivitet/gym, en time hver dag hele uka.
- At det serveres skolemat, -frukt og -melk på alle skoler.
- At skolefrukt skal være norsk når sesongen tillater det.
- Bedre og mer helhetlig seksualundervisning.
- At arbeidslivsfag skal være et tilbud på alle skoler, som valgfritt alternativ til språk- og fordypningsfag.

Videregående opplæring

NBU krever

- En desentralisert skolestruktur for videregående opplæring, slik at færre må flytte for å gå på skole.
- Flere fagkompetente lærere på skolene.
- Samarbeid mellom næringsliv og skole slik at elevene får kjennskap til lokale bedrifter og hvilken kompetanse som er relevant for arbeid der.
- Et skoletilbud som samsvarer med lokalsamfunnets og lokalt næringslivs behov for arbeidskraft.
- At borteboerstipendet skal dekke elevens daglige behov som husleie og mat.
- God oppfølging av borteboere.
- En likestilling mellom yrkesfaglige og studieforbereidende linjer.
- At alle videregående linjer har oppdatert utstyr, slik at standarden er den samme på skolen som ute i arbeidslivet.

- At utstyrsstipend på videregående skole må dekke alt utstyr skolen krever at eleven skal bruke gjennom skoletiden.
- At alle som har gått yrkesfaglig retning har rett til lærlingplass.
- Flere lærlingplasser i distriktene med god oppfølging. Den offentlige sektoren må ta inn flere lærlinger.
- Sterkere økonomiske virkemidler, for at flere bedrifter skal bli lærebedrifter.
- At lærlinger får studentbevis på lik linje med elever i videregående opplæring.
- Bedre og mer helhetlig seksualundervisning.

Høyere utdanninger

NBU krever

- Tilgang til studieplasser over hele landet.
- Styrket innsats for likestilling i høyere utdanning.
- At studiestøtten for høyere utdanning settes til 1,5 G (grunnbeløpet i folketrygden).
- Høyere rekruttering til utdanningsinstitusjoner i distriktene.
- Et desentralisert fagskoletilbud, som er viktig for næringslivet i distriktene.
- Stabil finansiering av fagskoler.
- Et godt tilbud av deltids- og nettstudier for å sikre at man kan studere uten å flytte.
- Utvide ordningen med sletting av studielån til alle distriktskommuner med befolkningsnedgang over en tiårsperiode.
- Mer praksis i høyere utdanning.
- Høyere inntekts- og formuesgrenser ved redusert stipend av studielån for studenter.

Diskriminering

Diskriminering er å behandle noen dårligere enn andre basert på deres bakgrunn eller identitet, og kan være både direkte og indirekte. Bygde-samfunnet har en større utfordring med diskriminering enn samfunnet for øvrig. NBU mener at Norge trenger mangfold og aksept, slik at alle kan være seg selv. Dette er en positiv ressurs for vårt samfunn.

NBU krever

- At all diskriminering tas på alvor.
  - At kommuner jobber med strategi for mindre diskriminering.
  - At kommuner jobber målrettet med mindre mobbing på skoler.
  - At skoler, skoletilbud og offentlige bygg er universelt utformet.
-